
Jakie zakupy mogą realizować wspólnie samorządy

Wspólny zakup prądu przez samorządy jest już powszechny. Natomiast zakup gazu to na razie rzadkość, choć na zbiorową transakcję gazową zdecydowali się samorządowcy z województwa pomorskiego. Co więcej, są już jednostki zainteresowane zbiorowymi zakupami materiałów biurowych i innych rzeczy potrzebnych w obsłudze urzędu.

Samorządowcy z 24 miast i pięciu powiatów przyjechali w kwietniu br. do Torunia na konferencję „Wyzwania dla budżetów samorządowych – zarządzanie w trudnej sytuacji: konsolidacja podatku VAT, strategie ubezpieczeniowe, efektywne wspólne zakupy”, zorganizowaną m.in. przez Związek Miast Polskich.

Oszczędności i współpraca

W skomplikowanej obecnie sytuacji finansowej polskich samorządów szczególnie cenne są inicjatywy, które – jak dowodzi praktyka – mądrze przeprowadzone przynoszą znaczne oszczędności. Podczas toruńskiego spotkania zaprezentowano m.in., jak budować strategie i konsolidować programy ubezpieczeniowe oraz wspólnie kupować gaz i energię elektryczną. – *Rynek wspólnych zakupów jest jednym z najszybciej rozwijających się segmentów handlu w Polsce. Jego pomysł opiera się na prostej zasadzie: im większe zamówienie, tym większy rabat. Administracja publiczna i samorządy szukają rezerw. Uzyskane oszczędności potwierdzają efektywną współpracę JST* – mówił na konferencji Jerzy Cieśliński, naczelnik Wydziału Nadzoru Właścicielskiego w Urzędzie Miasta Gdyni. Dodał on, że pozytywne efekty nie sprowadzają się wyłącznie do oszczędności. Inne efekty to zacieśnianie współpracy samorządów czy poprawa jakości i koordynacji pracy urzędników.

Modele wspólnych zakupów umożliwiają art. 15a i 16 ustawy z 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych. Zgodnie z art. 16 ust. 1 tej ustawy, zamówienie wspólne polega na powołaniu przez zainteresowane podmioty tzw. zamawiającego, upoważnionego do przeprowadzenia postępowania i udzielenia zamówienia w ich imieniu i na ich rzecz.

Pomysł wspólnych zakupów to jedna z pierwszych inicjatyw powołanej w 2011 roku **stowarzyszenia Gdań-**

ski Obszar Metropolitalny. W 2012 roku 27 samorządów i Muzeum Zamkowe w Malborku zapłaciło 4 mln zł mniej za energię elektryczną, rok później – 12 mln zł mniej, w ubiegłym roku oszczędności wyniosły 17 mln zł. Upoważnione do przeprowadzenia postępowania jest Biuro Zamówień Publicznych Urzędu Miasta Gdańska. Kolejnym przykładem jest Związek Gmin Śląska Opolskiego, który już cztery razy zbiorowo negocjował ceny energii elektrycznej.

WAŻNE

Pomysł wspólnych zakupów przekroczył nawet granice kraju. Polska promuje mechanizm transakcji gazowych, który może poprawić pozycję państw Europy Środkowo-Wschodniej w relacjach z Rosją.

Moda na zakupy grupowe rozpoczęła się kilka lat temu od energii elektrycznej. Samorządy widzą w nich korzyści: średnio o 14% mniejsze opłaty za prąd i 17% mniej za dystrybucję. Wspólny rynek poszerza się o gaz, olej napędowy i opały oraz materiały biurowe.

– *Podpisanie umowy na dostawy gazu jest skomplikowane organizacyjnie, ale dzięki wcześniejszym zakupom prądu nasza gdyńska grupa jest wiarygodnym partnerem dla producentów* – tłumaczy Jerzy Cieśliński.

Pojedyncze gminy czy powiaty są w stanie zamówić mały wolumen energii. Zbiorowa transakcja wiąże się z wieloma pracami przygotowawczymi, takimi jak m.in. przygotowanie skomplikowanej dokumentacji przetargowej czy inwentaryzacja punktów odbioru energii. Samorządy w tym zakresie często nie dysponują odpowiednimi kompetencjami, narzędziami i zasobami. Najlepsze rezultaty przynoszą wspólne zakupy nadzorowane i koordynowane przez samorządy, ale koniecznością jest wsparcie profesjonalnych firm zewnętrznych, dysponujących narzędziami informatycznymi.

Prąd, gaz... i materiały biurowe

Poznań wraz z miejskimi instytucjami zaoszczędził w 2015 roku ok. 200 tys. zł na wspólnym zakupie gazu. Była to pierwsza tego typu umowa w kraju. Pomysł na nią powstał po dobrych doświadczeniach poznańskiego samorządu z grupowymi zakupami prądu. W Gdyni przygotowania do zbiorowego zakupu gazu na 2016 rok rozpoczęto od **diagnozy stanu istniejącego w mieście i gminach ościennych**. Stwierdzono m.in. brak skutecznego nadzoru finansowego nad wydatkami na zakup gazu i energii oraz audytów i analiz dostosowania taryf do rzeczywistych potrzeb JST. Podjęto współpracę z Pomorską Grupą Konsultingową w Bydgoszczy – podmiotem wybranym do obsługi lidera oraz koordynacji z pozostałymi samorządami i jednostkami tworzącymi grupę zakupową. Następnie wysłano zaproszenia do gmin zrzeszonych w Forum Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów i Starostów „Norda”, stowarzyszenia Obszar Metropolitalny Gdańsk–Gdynia–Sopot oraz do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Porozumienie o wspólnym zakupie gazu podpisały gminy: Gdynia, Reda, Puck, Rumia, Władysławowo, Wejherowo, Łuzino oraz OPEC w Gdyni i 15 jednostek organizacyjnych województwa pomorskiego.

Po konsultacjach z OPEC Gdynia, największym odbiorcą gazu ziemnego, tej firmie powierzono funkcję lidera grupy zakupowej. – *Wpłynęły trzy oferty na dostawę gazu ziemnego. Wartość zamówienia publicznego wynosi 23 738 967,58 zł netto i obejmuje 206 punktów poboru gazu zlokalizowanych przeważnie w szkołach, przedszkolach, miejskich instytucjach kultury, jednostkach zarządzających obiektami sportowymi, urzędach, administracjach domów komunalnych, stacjach ciepłych i kotłowniach zarządzanych przez lidera grupy zakupowej i pozostałych publicznych instytucjach. Uzyskane oszczędności z cen przetargu a cen faktycznie ponoszonych przez zamawiającego wyniosły 20% dla gazu i 9% dla energii elektrycznej* – mówi naczelnik Jerzy Cieśliński. Zamówienie obowiązuje od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. i przewiduje możliwość dołączenia do niego podmiotom, które z różnych powodów nie były w stanie w 2015 roku skutecznie wypowiedzieć dotychczasowych umów. Zakup gazu w ramach grupy daje niezaprzeczalną przewagę w stosunku do zakupów indywidualnych poprzez lepszą pozycję wyjściową na rynku, wynikającą z łączenia potrzeb. Zdobyte w Gdyni doświadczenia pozwalają optymistycznie myśleć

o wspólnych zakupach dla innych rodzajów usług i dostaw w latach przyszłych. – *Myślimy nie tylko o planach zakupowych „gdynskiej” grupy. Katalog przedsięwzięć poszerzymy o pozyskanie nowych samorządów i podmiotów* – dodaje Jerzy Cieśliński.

! Zakupy grupowe przynoszą oszczędności, ale związane są też z ryzykiem.

Energia elektryczna na razie przeważa w grupowych zakupach. Dołączając do nich powoli inne usługi i dostawy. **Siedem urzędów marszałkowskich prowadzi wspólne zakupy energii elektrycznej i gazu, a tylko jeden – artykułów biurowych.** Mazowsze, według ostatnich danych, przeznacza najmniej na wydatki administracyjne i inwestycje związane z prowadzeniem urzędu marszałkowskiego, o czym świadczą informacje z raportów o wykonaniu budżetów województw. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego był pierwszym krajowym urzędem, który 10 lat temu wdrożył zintegrowany system zarządzania. W biurach obsługujących zamówienia publiczne zrodził się pomysł, by zakupy wspólne poszerzyć o papier do kserokopiarek i drukarek, tonery, tusze, artykuły spożywcze, paliwo, prasę, usługi pocztowe oraz o inwestycje: komputery i ich peryferie, serwery, samochody, systemy szyfrowania danych i bezpieczeństwa. Lista członków mazowieckiej grupy zakupowej liczy 43 pozycje. Są wśród nich m.in. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Biblioteka Publiczna w Ciechanowie, Krajowy Ośrodek Mieszkalno-Rehabilitacyjny dla Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane, Bursa Regionalna w Ostrołęce, Mazowiecki Zespół Parków Krajobrazowych z siedzibą w Otwocku, Mazowieckie Biuro Geodezji i Urządzeń Wodnych oraz Zespół Szkół nr 3 im. Jana Kochanowskiego w Wyszkowie.

Zakupy grupowe przynoszą oszczędności, ale związane są też z ryzykiem. Minusem np. w transakcjach gazowych jest możliwość uzyskania dla niektórych podmiotów gorszych od istniejących warunków cenowych, podczas gdy dla całej grupy oszczędność jest duża. Podmioty zrzeszone w grupie, mające duże zapotrzebowanie na gaz i energię elektryczną, mogą uzyskać lepszą cenę kosztem małych podmiotów.

PIOTR SCHICK
dziennikarz specjalizujący się w tematyce samorządowej

